

МЕТОДОЛОГИЧЕСКИ ОБЯСНЕНИЯ И БЕЛЕЖКИ

1. У В О Д

Данните в тази публикация са резултат от текущо /ежемесечно/ репрезентативно изучаване на бюджетите на семействата за периода 1962, 1965, 1966 и 1967 година.

Началото на редовно, текущо изучаване на семейните бюджети у нас е поставено през четвъртото тримесечие на 1951 г. и цялата 1952 г. с пробно наблюдение на бюджетите на сравнително малък брой семейства на работници, служещи и кооперирани селяни. Редовни ежегодни изследвания на семейните бюджети започват от 1953 година.

Изучаването на семейните бюджети през периода 1962-1967 година се различава от това през периода 1953-1961 година както по отношение метода на избор на семействата, така и по отношение организацията на наблюдението.

В изучаването на семейните бюджети до 1961 година не бяха обхванати всички категории семейства в страната. Бяха репрезентирани около 60 на сто от семействата, т.е. 40 на сто от семействата са били изключени от подбора.

Още по-малък е процентът на репрезентирани семейства на работниците и служещите - около 27 на сто. Тези семейства бяха избрани от 12 промишлени отрасли на държавната промишленост при условие, че поне един от членовете на семействата работи в промишлените предприятия от тези отрасли.

Извън обсега на наблюдението са останали семействата на работниците и служещите в трудово-производителните кооперации, строителството, транспорта и съобщенията, търговията, просветата, културата, здравеопазването и административно-управленческият апарат.

Семействата на кооперираните селяни бяха избрани предимно от населените места в равнинните райони на страната, където през този период беше вече извършено кооперирането на селските стопанства. Не са участвували в подбора населените места в планинските и полупланинските райони където не бяха образувани ТКЗС. Изключени са били семействата на кооперираните селяни, в които всички лица са нетрудоспособни и не са вземали участие в стопанската дейност на ТКЗС.

Методът на подбор на семействата на работниците и служещите е страдал и от друг съществен недостатък, а именно нееднаквата вероятност на всички семейства да бъдат избрани. Поради това, че семействата са избирани посредством работещите членове, онези от тях, които са имали по-голям брой работещи членове в промишлените предприятия в 12-те отрасли са имали по-голяма вероятност на бъдат избрани.

Всички тези недостатъци са ограничили до голяма степен възможността да се използват данните от наблюдението на семейните бюджети за изучаване проблемите на жизненото равнище на населението.

За преодоляването на тези недостатъци в началото на 1962 година ЦСУ извърши реорганизация на статистиката на семейните бюджети. Изградена е нова мрежа от семейства, на които се изучават семейните бюджети.

В извадката са репрезентирани всички семейства в страната, както и основните обществени групи семейства - на работници, служещи и кооперирани селяни.

2. ЦЕЛ НА ИЗУЧАВАНЕТО НА СЕМЕЙНИТЕ БЮДЖЕТИ

Основната цел на текущото наблюдение на семейните бюджети е да се получат достоверни данни за доходите, разходите, потреблението и за някои други елементи на жизненото равнище, както и за измененията, които настъпват по години.

С изучаването на семейните бюджети са получени следните данни:

- за състава и заетостта на семействата;
- за обема и структурата на доходите на семействата по източници на получаване;
- за обема и структурата на разходите на семействата;
- за количествата на употребените хранителни продукти и купените промишлени стоки от семействата.

Наблюдението на семейните бюджети по месеци позволява да се изучават сезонните изменения в заетостта, паричните доходи и потреблението на хранителни продукти в семействата.